

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
Рех бр.389/14
Дана 25.јуна 2014.године
Београд
Тимочка бр.15

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ, у сву састављеном од судије Мирјане Риђички као председника већа и Предрага Васића и Анђелке Опачић, као чланова већа у правној ствари подносиоца Бранка Хебранга из Загреба, Република Хрватска, улица Кулашинова број 506, кога заступа пуномоћник Слободан Ружић, адвокат из Београда улица Косовска број 37 у предмету рехабилитације Олге Хебранг, након одржаног рочишта, закљученог у смислу одредбе члана 319 став 2 Закона о парничном поступку, дана 16.јуна 2014.године, донео је дана 25.јуна 2014.године, следеће

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ захтев за рехабилитацију поднет од стране подносиоца захтева Бранка Хебранга, те се **УТВРЂУЈЕ** да је Олга Хебранг рођена дана 03.06.1913.године у селу Кукуњсвац, Пакрац, Република Хрватска од оца Марка, мајке Иване, жртва прогона и насиља из политичких и идеолошких разлога, те се утврђује да је пресуда Окружног суда за Град Београд К бр.303/51 од 06.07.1951.године ништава од тренутка њеног доношења и да су ништаве све правне последице, укључујући и казну конфискације имовине, а рехабилитовано лице Олга Хебранг се сматра неосуђиваном.

Образложење

Дана 29.03.2007.године подносилац захтева је поднео тада Окружном суду у Београду захтев за рехабилитацију своје покојне мајке Олге Хебранг у коме је навео да је његова мајка осуђена пресудом Окружног суда за Град Београд К бр.303/51 од 06.07.1951.године на казну строгог затвора у трајању од 12 година.

Олга Хебранг је осуђена у монтираном, идеолошком и политичком процесу, осуђена је због тога што је била супруга Андрије Хебранга која је ухапшена у исто време када и њен супруг. Олга Хебранг је ухапшена, оптужена и осуђена само зато што је била удата за Хебранга, што је била са њим за време партизанског рата из разлога што је Комунистичка партија Југославије тврдила да је Хебранг био усташки сарадник, па се то односило и на његову супругу која је такође била у усташком затвору као и Андрија. У монтираном процесу Олга је осуђена на казну строгог затвора у трајању од 12 година а пресуда јој није уручена и није јој дато право жалбе што такође указује да је судски процес против ње монтиран из идеолошких и политичких разлога. Олга Хебранг је провела у истражном затвору 38 месеци. Досије покојне Олге је недоступан истраживачима и јавности па се на основу сведочења Олге датом новинару листа „Старт“ који је објављен у три броја почев од 18.03.1989.године и интервјуа који је објављен у књизи Павла Калинића „Андрија Хебранг – свједоци говоре“ која је објављена у Загребу 1996.године може закључити да је у њеном случају шеф групе истражитеља био Милорад Милатовић, а његови сарадници су били Мато Радуловић и Давид Лаушевић. Према стању архивске грађе у Хрватском државном архиву у Загребу Олга је обухваћена истрагом против Андрије Хебранга. У наведеним интервјуима мајка подносиоца захтева сведочила је о поступцима истражитеља у затвору Главњача, где је била и психички и физички присиљавана на признање да је сарађивала са усташком полицијом, Усташком надзорном службом и да терсти мужа према понуђеном сценарију. Предложио је да суд усвоји поднети захтев.

По разматрању поднетог захтева, изведеним доказима и утврђеног чињеничног стања у поступку Виши суд у Београду је нашао да је поднети захтев основан.

Суд је по свом уверењу на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног поступка у смислу одредбе члана 8 Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 125/05) у вези члана 30 став 2 Закона о ванпарничном поступку („Службени гласник СРС“ број 25/82 и 48/88 и „Службени гласник РС“ број 46/95 и 180/05) утврдио да је Олга Хебранг рођена дана 03.06.1913.године у селу Кукуњевац, општина Пакрац, од оца Марка Штрауса и мајке Иване рођене Мајер, што је утврдио на основу увида у фотокопију извода из матичне књиге рођених Општине Пакрац од 29.09.1992.године, а чињеница рођења је уписана у матичну књигу рођених која се води за место Пакрац под редним бројем 390 за 1913.годину. Увидом у фотокопију смртног листа од 27.01.1997.године суд је несумњиво утврдио да је у матицу умрлих матичног подручја Загреб Максимир за 1997.годину под редним бројем 00191 дана 27.01.1997.године уписана чињеница смрти Олге Хебранг а иста је преминула дана 16.01.1997.године у Загребу. Читањем фотокопије извадка из матице рођених суд је несумњиво утврдио да је у матицу рођених матичног подручја Загреб Пешћеница за 2000.годину под редним бројем 01239 извршено дана 27.10.2000.године упис чињенице рођења Бранка Хебранга који је рођен дана 01.12.1947.године у Београду од оца Андрије и мајке Олге Хебранг рођене Штраус.

Читањем фотокопије пресуде Окружног суда за Град Београд К бр.303/51 од 06.07.1951.године суд је несумњиво утврдио да је овом пресудом оптужена Хебранг рођена Штраус Олга кћерка Марка рођена 1913.године у Кукуњевцу, срез Пакрац оглашена кривом што је априла 1942.године у Липику у време када је била у Усташком затвору дајући детаљније признања о свом раду за народноослободилачку борбу добровољно дала органу Усташке надзорне службе у НС Тогоналу писмени извјештај у виду одговора на 29 питања која су од овог била постављена, а у којим одговорима је одала све оно што је знала о раду припадника Народноослободилачког покрета са терена Пакрац, као на пример да су у Пакрацу комунисти „у Комунистичком одбору“ тј. у руководству НОП-а налазе Богдан Црнобрња, Душан Марјан, Мале Трбојевић и други, дала имена лица која су јој дала прилоге за Народноослободилачки покрет као и Јова Милаковића кројача, Радића и других; известила да је Домобран Давид Санто дао Богданки Подунавац 50 метака намесних за Народноослободилачки покрет; дала имена лица за које је знала да су чланови Комунистичке партије као Илија Миличић, Перо Подунавац и други. После, пошто је органу УНС-а Тогоналу дала овакав извештај још док је била у затвору у Липику априла 1942.године поменутом Тогоналу дала обавест да ће радити по задацима УНС а касније када је била пребачена у затвор Стара Градишка поново је дала обавезу за сарадњу са УНС-ом органом УНС Виктору Томићу. На основу дате обавезе органу УНС Тогоналу још док се налазила у затвору у Липику давала је овоме извештаје о свему о ономс што је знала о плановима и намерама појединих ухапшеника у погледу њихове одбране. Тако дала је податке у погледу одбране за курирку Јованку Ненадовић, даље Барицу Милетић, Алојзу Бјелаковић и неку сељанку Ану из села Шсовине. Такође по задатку УНС-а наговорила је ухапшенице Богданку Подунавац, Љубу Врховец и Секу Бабинац да пред истражним органом УНС дају признање о свом раду а такође и дају податке о раду других лица на линији Народноослободилачког покрета све оно што знају. Исто тако на основу ове обавезе помагала је органима УНС на сламању, демолизирању појединих ухапшеника као што је био случај са Перковићем и Пипчићем и то нарочито путем суочавања, а касније у логору у Старој Градишци наговарала ухапшеницу Фатиму Бркић да призна свој рад за Народноослободилачки покрет. После замене и одласка на слободну територију прво у Славонију, а затим на Кордун из главног штаба Народноослободилачке војске и Партизанског одреда Хрватске достављала је УНС за време од новембра месеца 1942. до 1944.године извештај на основу којих су од стране НДХ предузимане разне мере између осталих и бомбардованих главног штаба и других објеката којом је приликом погинуо начелник главног штаба Илија Енгел чиме је учинила кривично дело предвиђено у члану 122 у вези члана 107 Кривичног закона због чега је суд на основу члана 122 и члана 90 (2) у вези члана 38 и 28 Кривичног закона осудио на казну строгаг затвора у трајању од 12 година. Поред тога на основу члана 31 и 33 Кривичног закона оптужена Олга Хебранг је осуђена на казну ограничења грађанских права и то губитком бирачког права, права на вршење и стицање изборних функција у друштвеним организацијама и удружењима и право јавног иступања у трајању од 4 године, а на основу члана 123 Кривичног закона на казну конфискације куће која се налази у Пакрацу уз ограничење предвиђено у

члану 58 Кривичног закона у вези члана 4 Закона о конфискации имовине и извршењу конфискации. На основу члана 45 Кривичног закона време проведено у притвору истражног затвора од 17.05.1948. године урачунава се у казну с тим да се изједначаје дан притвора истражног притвора са даном изреченог строгог затвора. На основу члана 89/IV ЗКП-а оптужена је ослобођена накнаде трошкова кривичног поступка. У наведеној пресуди није садржана поука о правном леку.

Читањем оверене фотокопије решења Комуналног завода за социјално осигурање Загреб број С-9119 од 24.07.1967. године суд је несумњиво утврдио да је овим решењем Марковић Олги утврђен мировински стаж и то као посебан стаж у двоструком трајању време проведено на активном и организованом раду у НОБ-у од 27.07.1941. до 11.12.1941. године и од 24.12.1942. до 15.05.1945. године, те у логору од 12.12.1941. до 23.12.1942. године што укупно износи 7 година 7 месеци и 8 дана тиме да се од времена одбија у једноструком трајању време проведено у радном односу од 27.07.1941. до 11.12.1941. године у трајању од 4 месеца и 15 дана тако да то време укупно износи 7 година 2 месеца и 23 дана. Ово решење подлеже ревизији а коначно утврђен мировински стаж уписује се у радну књижицу завода.

Након спроведеног доказног поступка суд је утврдио ценећи одредбу члана 2 Закона о рехабилитацији да захтев за рехабилитацију може поднети свако заинтересовано физичко или правно лице а Бранко Хебранг син Олге рођене Штраус Хебранг је свакако заинтересован за рехабилитацију своје мајке. Мајка подносиоца захтева била је жртва прогона и насиља из политичких и идеолошких разлога јер је изрицање казне лишење слободe као главне казне, казне губитка грађанских права, казне конфискации представљало осуду како из политичких тако и из идеолошких разлога. У конкретном случају осуди Олге Хебранг је претходило спровођење кривичног поступка у складу са законом и општим принципима кривичног права применом начела контрадикторности непосредности али не уз поштовање свих законских права окривљене, а пре свега права на правни лек а што је све учињено из идеолошких и политичких разлога. На ово посебно указује и чињеница што је именованој утврђен мировински стаж решењем Комуналног завода за социјално осигурање Загреб бр.С-9119 од 24.07.1967. године и то као посебан стаж у двоструком трајању за време проведено на активном и организованом раду у НОБ-у, између осталог и за време проведено у логору од 12.12.1941. године до 23.12.1942. године, дакле, у периоду у којем јој се из идеолошких разлога стављало на терет да је у Усташком затвору давала детаљна признања о свом раду за народноослободилачку борбу, чиме би учинила кривично дело предвиђено у члану 122 у вези члана 107 Кривичног закона за које је наведеном пресудом Окружног суда за Град Београд осуђена.

Са свега изнетог суд је одлучио као у изреци решења и усвојио захтев за рехабилитацију сада покојне Олге рођене Штраус Хебранг утврдио да је пресуда Окружног суда за Град Београд К бр.303/51 од 06.07.1951. године ништава од тренутка њеног доношења и да су ништаве све њене правне последице укључујући

и конфискацију имовине, а да се рехабилитовано лице Олга рођена Штраус Хебраг сматра неосуђиваном.

**Председник већа – судија
Мирјана Риђички**

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против овог решења није
Дозвољена посебна жалба.

За тачност отправка тврди: ДЈ

За тачност отправка
Шеф одсека судске писарнице
